

Bölüm 5

ANESTEZİK MALZEME VE CİHAZLARIN TEMİZLEME, DEZENFEKSİYON VE STERİLİZASYONU

Betül KOCAMER ŞİMŞEK¹

GİRİŞ

Anestezistlerin günlük yaşamının bir parçası olan anestezi cihazlarında, hasta ve salgılarının teması, sıçraması gibi nedenlerle direk ya da çalışanların elle dokunma gibi teması ile indirek yollarla kontaminasyon oluşabilir. Kontaminasyon her zaman gözle görülebilir olmayabilir. Bu nedenle anestezi cihazının tüm parçaları kontamine ve kirli kabul edilmeli ve dekontaminasyon işlemine tutulmalıdır. Klinik uygulamada cerrahide kullanılan tüm cihaz ve malzemelerinde kontaminasyonu için özel işlemler yapılırken anestezi cihazı ve bağlantıları sıklıkla gözden kaçmaktadır. Ameliyathane günlük işleyişinde bu cihazların temizliği ve dekontaminasyonunda deneyimli ve sorumlu bir kişinin tanımlanması gerekir.

DEKONTAMİNASYON

Dekontaminasyon, temizleme, dezenfeksiyon ve/veya sterilizasyon kombinasyonlarının tekrar kullanılabilir aletlerin başka hastalar üzerinde güvenle kullanılmasını sağlamak için yapılan işlemdir. Enfeksiyon riskini azaltmak için tekrar kullanılan cihazların-aletlerin dekontaminasyonu şarttır (Infection Control in Anaesthesia, Guideline. Anaesthesia, 2008).

DEKONTAMİNASYON İŞLEMLERİ

Temizleme: Bir cisim üzerinde yabancı maddelerin yok edilmesi işlemidir. Genellikle bir deterjan yardımı ile yıkama, ovalama ve kurulama yapılarak gerçekleştirilir. Tüm organik (atıklar, kan, doku, vücut sıvıları gibi) buldukları ortamdan uzaklaştırılırlar. Dezenfeksiyon ve sterilizasyon uygulanacak herhangi bir materyal bu işlemler öncesinde mutlaka yıkama ve kurulama işlemlerine tabi tutulmalıdır, yoksa sterilizan veya dezenfektanın mikrobiyal hücrelere etkisini inhibe olmakta ve etkinliği azalmaktadır. Sterilizasyon öncesinde yapılan temizlik, prion transmisyonu riskini azaltmada ve dekontaminasyon prosedürlerinin etkinliğinde en üst seviyede öneme sahiptir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sanko Üniversitesi, btlkcmr@gmail.com

direkt ilişkisi bulunmayan malzemelerin kural olarak günün sonunda veya gözle görülür kontaminasyon sonrasında bir deterjan ile temizlenmesi önerilir. Buna noninvaziv kan basıncı kabloları ve tüpleri, pulseoksimetre probeleri ve kabloları stetoskoplar, elektrokardiyografi kabloları, kan ısıtıcıları vb ve anestezi makine ve monitörlerinin dış yüzeyleri dahildir. Isı probu gibi malzemeler her hastada temizlenmelidir.

Oksijen Maskeleri ve Tüpleri

Tek kullanımlık ürünler kullanılmalı veya iki hasta arasında üreticinin önerisine göre sterilize edilip paketlenmelidir. Tüm eğitim ekipmanları benzer şekilde sterilize edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Ballin MS, McCluskey A, Maxwell S, Spilsbury S. Contamination of laryngoscopes. *Anaesthesia* 1999; 54: 1115–6. 27.
- Bhattachatyya M & Kepnes LJ (2004). The effectiveness of immersion disinfection for flexible fiberoptic laryngoscopes. *Otolaryngol Head Neck* 2004; 130: 681–5.
- Bucx MJ, Veldman DJ, Beenhakker MM & Koster R (1999). The effect of steam sterilisation at 134°C on light intensity provided by fibre light Macintosh laryngoscopes. *Anaesthesia* 1999; 54: 875–8.
- Chrisco JA & Devane G. A (1992). Descriptive study of blood in the mouth following routine oral endotracheal intubation. *Journal of American Association of Nurse Anesthetists* 1992; 60: 379–83.
- Dezenfeksiyon Antisepsi Sterilizasyon (DAS) Derneği, Sterilizasyon Dezenfeksiyon Rehberi, 2015; 40–81
- Esler MD, Baines LC, Wilkinson DJ & Langford RM (1999). Decontamination of laryngoscopes: a survey of national practice. *Anaesthesia* 1999; 54: 587–92.
- Infection Control in Anaesthesia, Guideline. *Anaesthesia*, (2008). Association of Anaesthetists of Great Britain and Ireland.: 63; 1027–1036.
- Jerwood DC & Mortiboy D (1995). Disinfection of gum elastic bougies. *Anaesthesia* 1995; 50: 376.
- MacCallum FO & Noble WC (1960). Disinfection of anaesthetic face masks. *Anaesthesia* 1960; 15: 307.
- Miller DH, Youkhana I, Karunaratne WU & Pearce A (2001). Presence of protein deposits on cleaned re-usable anaesthetic equipment. *Anaesthesia* 2001; 56: 1069–72. 23
- Phillips RA & Monaghan WP (1997). Incidence of visible and occult blood on laryngoscope blades and handles. *Journal of American Association of Nurse Anesthetists* 1997; 65: 241–6.
- Rowley E & Dingwall R (2007). The use of single-used devices in anaesthesia: balancing the risk to patient safety. *Anaesthesia* 2007; 62: 569–74.
- Spaulding EH (1968). Chemical disinfection of medical and surgical materials. In: Lawrence C, Block SS, eds. *Disinfection, sterilization, and preservation*. Philadelphia: Lea & Febiger, 1968: 517–31.
- Sterilisation, disinfection and cleaning of medical equipment. Guidance on decontamination from the Microbiology Advisory Committee to Department of Health Medical Devices Agency MDA. London 2002, 2005, 2006.